

Витяг з програми, методичні рекомендації та довідковий матеріал з проведення краєзнавчої практики

Навчальний план для студентів 4 курсу ОР “Бакалавр” історичного факультету (спеціальність 032 – Історія та археологія, ОП «Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм» та ОП «Історія України та культурна антропологія») передбачає проходження виробничої краєзнавчої практики **05 - 25 лютого 2024 року**.

Мета практики – поглиблення знань студентів у царині історико-краєзнавчих дисциплін, закріплення та застосування теоретичних знань, отриманих студентами в процесі навчання; удосконалення навичок студентів-істориків в оволодінні методикою краєзнавчого дослідження; формування фахівців-істориків.

Теоретичною базою слугує дисципліна “Історичне краєзнавство”, яку студенти вивчали на четвертому курсі в 1 семестрі.

Базовою в організації та проведенні практики є *кафедра етнології та краєзнавства* історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Зазвичай, практика проходить на визначених кафедрою етнології та краєзнавства за участю Київської міської організації Національної спілки краєзнавців України базами практики – державних наукових установах історичного профілю, закладах туристсько-краєзнавчого напрямку та позашкільної роботи з учнівською молоддю у місті Києві, музеях, архівах тощо (між університетом і базами практики укладаються договори про проходження студентами практики). В окремих випадках з дозволу деканату студенти можуть проходити практику в регіонах за місцем проживання (в історико-культурних заповідниках, обласних центрах туризму і краєзнавства учнівської молоді, обласних та районних історичних і краєзнавчих музеях, архівах, шкільних музеях).

Відповідальними за проведення практики є викладачі кафедри етнології та краєзнавства, закріплені за кожною групою.

За умов надзвичайних ситуацій краєзнавча практика може проводитися у дистанційному режимі (з використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації). В такому випадку для студентів-практикантів за окремою програмою організовуються онлайн-лекції (заняття) за участю фахівців баз практики.

Методичне забезпечення практики здійснює кафедра етнології та краєзнавства історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Під час практики студент-практикант є членом колективу краєзнавчої групи, або може виконувати завдання індивідуально. Він повинен повністю виконувати завдання, передбачені програмою практики, забезпечувати високу якість виконання робіт, неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку установи-базы практики та техніки безпеки, своєчасно скласти звіт про проходження практики та надати інші супутні документи. Керівники від профілюючої

кафедри перебувають на практиці разом зі студентами, організовують роботу практикантів, перевіряють хід виконання програми практики, ставлення практикантів до роботи, дотримання правил внутрішнього розпорядку. Керівники практики в разі порушення практикантом програми і порядку проходження практики повідомляють завідувача кафедри (декана факультету) та керівника відповідної установи-баз практик.

Завдання практики полягають у поглибленні та закріпленні знань студентів з вивчених теоретичних курсів, зокрема історичного краєзнавства; простеженні зв'язку краєзнавства з іншими науковими та навчальними дисциплінами; поглибленні знань з методики краєзнавчих досліджень, здобутті навичок застосування методів краєзнавчих досліджень для вивчення історії окремих регіонів, населених пунктів, історичних пам'яток, родоводів тощо; придбанні навичок класифікації краєзнавчих досліджень за основними напрямками (історичне краєзнавство, географічне, літературне, бібліотечне та ін.); ознайомленні з літературними, довідниковими, бібліографічними та ін. джерелами краєзнавства; ознайомленні з основними організаційними формами краєзнавства (наукове, громадське, освітянське); ознайомленні з внутрішньою структурою та діяльністю Національної спілки краєзнавців України, державних наукових установ історичного профілю, закладів туристсько-краєзнавчого напрямку, центрів позашкільної роботи, краєзнавчих музеїв тощо; оволодінні навичками роботи з керівництва учнівським гуртком в закладах позашкільної роботи; оволодінні первинними навичками професійної екскурсійної, пошукової та інших видів робіт.

Зміст практики

Практика умовно поділяється на дві частини: пасивну (ознайомлювальна) і активну.

Під час проходження пасивної практики студенти (згідно з програмою бази практики) ознайомлюються з внутрішнім розпорядком роботи бази практики, організаційною структурою, планами роботи та діяльністю краєзнавчих відділів, кабінетів краєзнавства, музеїв даних закладів, беруть участь у масових заходах, які проводяться цими установами, роботі гуртків краєзнавчого напрямку тощо. Працівниками закладів (баз практики) проводяться для студентів ознайомлювальні лекції, екскурсії тощо.

Під час проходження активної практики керівники залучають студентів до виконання індивідуальних робіт в установах та на досліджуваних об'єктах. Студенти-практиканти можуть виконувати також групові завдання. За необхідністю студенти в межах групи діляться на підгрупи. **Завданнями** як індивідуальних, так і групових досліджень можуть бути:

- проведення конкретного краєзнавчого дослідження певної місцевості, населеного пункту, вулиці, пам'ятки чи групи пам'яток;
- вивчення політичного, економічного і культурного розвитку певної території (району), населеного пункту;
- створення історичних описів території, населеного пункту;
- складання краєзнавчої бібліографії території, району;
- вивчення життя і діяльності краєзнавців та написання їх біографій;
- вивчення діяльності окремих трудових колективів, організацій і установ, закладів науки, освіти, культури, громадських організацій (зокрема, дослідження

діяльності музеїв та бібліотек, особливо в період карантину та війни – від 2020 до сьогодні);

- вивчення життя та діяльності відомих людей, що проживають чи проживали в даній місцевості;
- вивчення пам'ятників та їх ролі у житті населення (чиносять квіти, коли, чи захищають мішками з піском в умовах війни);
- запис спогадів очевидців та ведення хронології історичних подій;
- дослідження топоніміки краю (назви природних об'єктів, а також створених людиною – міст, сіл, урочищ, хуторів, кутків тощо). Легенди і перекази, в яких пояснюється виникнення назв. Історія перейменування вулиць населених пунктів (із аргументацією, чому виникла така необхідність);
- дослідження парків та інших рекреаційних зон, турбота населення про екологію краю;
- вивчення сучасного стану збереженості пам'яток історії та культури на даній території, відстеження незаконної забудови історичних місцевостей;
- створення реєстру пам'яток історії та культури певної території;
- вивчення місцевих народних промислів, діалектних особливостей;
- дослідження побуту населення краю в умовах війни;
- дослідження народної календарної обрядовості регіону, зокрема, трансформацій календарної обрядовості у наш час, ставлення населення до календарної реформи (перенесення дати Різдва, перехід із юліанського на новоюліанське літочислення);
- відстеження зміни у відзначенні державних свят (зокрема, Дня незалежності, Дня перемоги 9 травня тощо);
- вивчення релігійності населення. Як часто люди відвідують церкву, до якої конфесії належать, чи існують міжконфесійні протиріччя, їх гострота.
- фіксація зразків пісенно-поетичної спадщини та фольклору певної місцевості;
- розробка екскурсійного маршруту на певній території, або підготовка і проведення екскурсії в історичному чи краєзнавчому музеї;
- участь у роботі учнівських гуртків краєзнавчого напрямку в закладах позашкільної роботи;
- проведення анкетування з краєзнавчих проблем;
- участь у підготовці та проведенні наукових та громадських краєзнавчих заходів;
- підготовка краєзнавчого матеріалу до розміщення його на веб-сайтах баз практики, інших краєзнавчих установ, державних і громадських організацій.

(Тематику досліджень див. також нижче у ДОДАТКУ 1 (Орієнтовні напрями та тематика краєзнавчих досліджень)

Пропонуємо взяти участь у зборі документальних матеріалів про життя та подвиг випускників історичного факультету, які героїчно загинули захищаючи Україну від російської агресії у 2014-2024 роках.

**«ГЕРОЇ ВІЙНИ – ВИПУСКНИКИ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА».**

1. Цедік Антон Ігоревич
2. Довбня Василь Віталійович
3. Євдокимов Дмитро Володимирович
4. Рибальченко Олег Ігоревич
5. Максіян Михайло Іванович
6. Царук Володимир Володимирович
7. Зражевський Олексій Григорович
8. Самченко Олександр Олександрович
9. Шамара Артем Богданович
10. Дзюркевич Олександр Володимирович
11. Коваленко Юрій Олександрович
12. Гонтар Олександр Іванович
13. Соболев В'ячеслав

I. Підготовча робота по збору документів і матеріалів про героя.

1. Зібрати дані про особу, які є в соцмережах.
2. Скопіювати матеріали, сформувати їх у хронологічному порядку.
3. Скопіювати всі фотографії, які є у соцмережах і в інтернет-просторі. Фотографії мають мати підпис і посилання на джерело (інтернет-адресу).
4. Провести інтерв'ю з викладачами кафедри, на якій навчався герой, однокурсниками, друзями. Записати інтерв'ю на диктофон, розшифрувати, РОЗДРУКУВАТИ і додати до звіту.

II. Написання автобіографічного нарису про героя.

Структура нарису.

1. Прізвище, ім'я, по-батькові. Дати народження (місце і дата) і смерті (місце і дата). Місце поховання.
2. Дані про батьків. Дружина. Діти.
3. Дитячі і шкільні роки. Коли і який навчальний заклад закінчив. Шкільні уподобання, інтереси.
4. Вступ на історичний факультет. Навчання та студентське життя. Участь у громадському русі.
5. Професійна діяльність.
6. Герої на війні.
7. Відзнаки, нагороди, пам'ятні дошки.
8. Перелік джерел та літератури про особу.

Керівниця – доцентка Терес Наталія Володимирівна

Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Зміст практики поділений на 2 змістових модулі. Перший модуль включає у себе ознайомлення з діяльністю закладів, установ, організацій краєзнавчого профілю, набуття практичних навичок пошукової краєзнавчої роботи. Другий змістовий модуль включає набуття навичок аналізу проведеної роботи, підготовку (оформлення) практичної роботи (краєзнавчого дослідження) та складання звіту про проходження практики.

Оцінка успішності студента здійснюється у двох формах: поточний контроль (оцінка участі студента-практиканта у роботі краєзнавчих установ, оцінка за практичну роботу (краєзнавче дослідження) та звіт про проходження практики) і підсумковий контроль (оцінка захисту звіту/залік).

Студент-практикант отримує від безпосереднього керівника практики індивідуальні завдання, що визначає місце, характер та обсяг роботи, або самостійно обирає тему краєзнавчого дослідження. Обрана тема узгоджується з керівником практики. За своєчасне та якісне виконання індивідуального завдання студент-практикант несе особисту відповідальність. Кожне індивідуальне завдання оцінюється керівником практики, сума оцінок за індивідуальні завдання та виконану практичну роботу (краєзнавче дослідження) складає оцінку за поточний контроль.

Не пізніше як за 5 днів після закінчення терміну практики студенти подають на кафедру етнології та краєзнавства **характеристику**, підписану керівником установи-базы практики й завірену печаткою установи (у цьому документі в загальних рисах характеризується проходження студентом практики, пропонується оцінка за практику (за національною шкалою)) та складають **письмовий звіт**, який повинен бути підписаний керівниками практики від кафедри та бази практики (у звіті відображається: місце і термін проходження практики; види і зміст виконаних робіт; висновки про практику і пропозиції щодо її удосконалення).

Крім звіту студенти-практиканти, котрі виконували конкретне краєзнавче дослідження, подають на кафедру оформлену згідно існуючих вимог до наукової роботи **практичну роботу** в письмовому (друкованому) вигляді та на електронних носіях. Обсяг практичної роботи має складати в середньому 15–20 сторінок тексту. В залежності від складності теми дослідження, наявності матеріалу, обсяг практичної роботи може бути дещо меншим або більшим від зазначених параметрів. Робота повинна бути завізована керівником від бази практики. До тексту роботи, відповідно до її теми, можуть бути додані *електронні носії* із записами опитувань респондентів, *фотографії* та інший зібраний студентом-практикантом під час практики краєзнавчий матеріал, який здається до архіву кафедри. Студенти, котрі розробляли екскурсійний маршрут, здають *карту-схему екскурсійного маршруту* та *опис маршруту* з інформацією про екскурсійні об'єкти розробленої (проведеної) ними екскурсії або *індивідуальний текст* екскурсії з підписом керівника від бази практики. Студенти, котрі допомагали керівникам учнівських гуртків в закладах позашкільної роботи, подають повний

план-конспект розробленого (проведеного) ними заняття, завізованого керівником від бази практики.

Практична робота повинна бути виконана на належному рівні, відповідно оформлена – текст роботи повинен мати наскрізну нумерацію сторінок, аркуші повинні бути зшиті (скріплені), або в папці.

Після закінчення терміну практики, яка проводилась в особливих умовах – у дистанційному режимі (з використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації) у 5-ти денний термін студенти надсилають засобами електронного зв'язку керівнику практики від факультету та безпосередньому керівнику (від кафедри етнології та краєзнавства) наступні документи: **письмовий звіт**, де відображається: термін проходження практики; види і зміст виконаних робіт; висновки студента-практиканта щодо проведення практики і пропозиції щодо її удосконалення та **практичну роботу**, оформлену згідно існуючих вимог до наукової роботи, про що йшлося вище.

Зразки оформлення звітної документації див. нижче, в додатку 4.

Керівником практики оцінюється якість практичної роботи, якість, повнота та оформлення звіту.

Підсумки історико-краєзнавчої практики підводяться на засіданні кафедри етнології та краєзнавства.

Виконання студентами програми практики оцінюється диференційовано, при цьому беруться до уваги якість оформлення звіту та зміст практичної роботи, зібраний краєзнавчий матеріал, пропозиції керівників практики, характеристика від бази практики. Захист практики (звіту) відбувається на профілюючій кафедрі протягом перших десяти днів 8 семестру.

ДОДАТКИ

**Орієнтовні напрями та тематика краєзнавчих досліджень,
методичні матеріали і поради, основна література**

ДОДАТОК 1

Орієнтовні напрями та тематика краєзнавчих досліджень

- 1. Історико-географічні краї та етнографічні райони України: районування, історія, сучасний розвиток**

- 1.1. Історико-географічні краї: Київщина, Волинь, Поділля, Чернігово-Сіверщина, Полтавщина, Слобожанщина, Запоріжжя, Донеччина, Херсонщина, Крим, Одещина, Південна Бессарабія (Ізмаїльщина), Галичина, Закарпаття та ін.).
- 1.2. Історико-етнографічні райони: Середнє Подніпров'я, Слобожанщина й Полтавщина, Південь (Нижнє Подніпров'я, Нижнє Побужжя, Приазов'я, Буджак, Таврія), Полісся, Волинь, Поділля, Бойківщина і Покуття, Буковина, Північна Бессарабія, Гуцульщина, Лемківщина, Закарпаття (Низинне Закарпаття).

2. Джерела та пам'ятки краю

- 2.1. Археологічні джерела та пам'ятки краю (*край на вибір студента*).
- 2.2. Етнографічні матеріали та пам'ятки краю.
- 2.3. Пам'ятки архітектури краю.
- 2.4. Пам'ятки образотворчого мистецтва краю.
- 2.5. Писемні джерела з історії краю.
- 2.6. Лінгвістичні та усні джерела з історії краю.

3. Історія міст і сіл України

- 3.1. Місто (*за вибором студента*) на планах та картах XVII–XVIII ст.
- 3.2. Історична топографія рідного міста (*за вибором студента*).
- 3.3. Парки XIX – початку XX ст. як центри дозвілля городян (*місто за вибором студента*).
- 3.4. Історія вивчення міських традицій у вітчизняній і західній традиції. Побутописання, етнографія, фольклоризм міста.
- 3.5. З історії громадського транспорту міста (*місто за вибором студента*).
- 3.6. Пам'ятки промислової архітектури в сучасному місті (*місто за вибором студента*).
- 3.7. Події та пам'ятки Української революції 1917–1921 років в моєму місті.
- 3.8. Події та пам'ятники та меморіальні знаки увічнення пам'яті жертв Голодомору 1932–33 років в моєму місті.
- 3.9. Семіотика міського простору. Символіка і міфологія околиць/центра, доріг, вулиць і площ, будинків (житлових/нежилих, старих/нових). Міський двір. Примітні місця і легендарні пам'ятники. Міські ритуали (*на прикладі конкретного міста*).
- 3.10. Проблеми збереження і охорони історико-архітектурної спадщини історичних міст України (*місто на вибір студента*).

3.11. Міські історико-культурні заповідники України *(на вибір студента)*.

3.12. Історія мого села.

4. Історія та пам'ятки Києва

4.1. Історія районів м. Києва *(район на вибір студента)*.

4.2. Історія вулиць Києва *(вулиця на вибір студента)*.

4.3. Топонімія київський вулиць XIX–XX століть.

4.3.1. Древньоруські назви на сучасній мапі Києва.

4.3.2. Древньоруські назви на мапі Києва XIX ст.

4.3.3. Історія зміни назв вулиць Києва 1917–1920 років.

4.3.4. Радянські перейменування 1920–1930-х років.

4.3.5. Назви вулиць Києва в період німецької окупації.

4.3.6. Розвиток міста і історія перейменувань вулиць у 1945–1950-х роках.

4.3.7. Топонімічна політика в Києві 1960–1980-х років.

4.3.8. «Перебудова» і топонімія Києва.

4.3.9. Зміни в топоніміці Києва за часів незалежної України.

4.4. Історія монастирів Києва .

4.5. Пам'ятки історії, містобудування й архітектури, монументального мистецтва тощо.

4.5.1. Монументальна скульптура Києва: історія і сьогодення.

4.5.2. Пам'ятники фортифікаційного мистецтва XVIII – XIX ст. на карті сучасного Києва.

4.5.3. Пам'ятки і пам'ятні місця Києва, пов'язані із подіями Української революції 1917–1921 років.

4.5.4. Архітектура «сталінського ампіру» в житловій забудові Києва 30–40 роки XX ст.

4.5.5. Київський укріплений район та історична пам'ять про події 1941 р.

4.5.6. Пам'ятки наукового та культурного життя столиці.

4.5.7. Мости Києва – визначні пам'ятки науково-технічного прогресу.

4.5.8. Історико-культурна спадщина Києва: з історії досліджень та охорони.

4.5.9. Проблеми збереження та регенерації історико-культурного середовища Києва як історичного міста.

4.6. Історія авіації та авіабудування в м. Києві.

4.7. Історія шкільної освіти XIX – початку XX ст. на карті Києва.

4.8. Історії київських театральних-мистецьких закладів.

4.9. Київ у творчій спадщині письменників і поетів.

4.10. Етнокультурна спадщина Києва

4.10.1. Київ український: зміна культурного образу міста в роки незалежності.

4.10.2. Український контекст Києва радянської доби.

4.10.3. Німецька етнокультурна спадщина в Києві.

4.10.4. Євреї в історії Києва. Особливості самоврядування, національних традицій та етнопсихології.

4.10.5. Меценатська діяльність Л. Бродського (будинки Політехнічного університету, Бессарабський ринок та ін.).

4.10.6. Пам'ятки єврейської культової архітектури: будинки головної Київської синагоги на Подолі (коштом Г.-Я. Розенберг, 1894-95), Хоральна синагога, Галицька синагога, молитовні будинки на Нижньому валу, Ярославській, Межигірській, добродійний комплекс Зайцевих на Костянтинівській).

4.10.7. Історія формування польської громади в Києві: Пам'ятки польської культури на території міста.

4.11. Екскурсійні киевознавчі маршрути (або їх фрагменти)

4.11.1. «Вулицею Володимирською та давньою столицею Київської Русі».

4.11.2. «Минуле й сучасне Андріївського узвозу та Подолу».

4.11.3. «Вулицями Липок».

4.11.4. «Історико-архітектурні пам'ятки Печерська».

4.11.5. «Придніпровськими парками Києва» та ін.

5. Генеалогія в системі краєзнавчих досліджень

5.1. Скласти таблицю родоводу вашої родини.

5.2. Проаналізувати та виділити закономірності вашого родоводу: географія проживання родини, антропологічні, професійні, мистецькі здібності, психофізіологічні прояви та здібності.

5.3. Родинні легенди, перекази про виникнення прізвищ, прізвищ. Родинні традиції та сімейні реліквії.

ДОДАТОК 2

Методичні матеріали та поради

Обираючи тему дослідження спершу необхідно визначитися з регіоном дослідження: історико-географічний край (Буковина, Галичина, Полтавщина, Прикарпаття, Закарпаття тощо) чи історико-етнографічний район (Полісся, Поділля, Покуття, Бойківщина, Лемківщина тощо), село, район, місто, частина міста (напр., Поділ, Печерськ у Києві).

Збирати інформацію можна з літератури, джерел (архівів), а також шляхом опитування місцевого населення (в такому разі записувати ПІБ людини, її рік народження, і чи є вона місцевою, чи переїхала з іншого регіону). Використовуючи Інтернет як джерело інформації, слід мати на увазі, що це джерело може містити фальсифікації та вигадки. У звітній документації давати посилання на джерело інформації.

Бажані **фото і відео** матеріали до обраної теми дослідження.

Основні параметри комплексного дослідження населеного пункту

(матеріал взято із підручника «Основи краєзнавства: підруч. для студ. закладів вищ. освіти / НАН України, Національна спілка краєзнавців України; за ред. О. П. Реснєта; вид. 2-ге, доп. – Київ, 2021. – 376 с. (С.350–352).

I. Топонімічна анкета

1. Адреса населеного пункту (місто, селище, село, хутір), міської, селищної, сільської ради, район, область.
2. Назви пам'ятних історичних місць та їхня локалізація.
3. Топографічні назви населеного пункту, околиць та їхнє походження:
 - 3.1. Вулиці.
 - 3.2. Кутки.
 - 3.3. Майдани.
 - 3.4. Водні об'єкти.
 - 3.5. Урочища.
 - 3.6. Інші назви.
4. Історія назви:
 - 4.1. Час виникнення.
 - 4.2. Походження або зміна назви.

4.3. Фіксація в документах і на картах.

4.4. Легенди, перекази.

4.5. Розповіді старожилів.

5. Назви, які перестали існувати:

5.1. Поля.

5.2. Пасовища.

5.3. Урочища.

5.4. Ліси, бори, гаї, вирубки, просіки.

5.5. Горби

5.6. Долини

5.7. Болота, торфовища.

5.8. Річки, озера, ставки.

5.9. Греблі.

5.10. Криниці, джерела

5.11. Канали, броди.

5.12. Інші об'єкти.

6. Найменування жителів:

6.1. Найпоширеніші:

а) прізвища;

б) прізвиська.

6.2. Найменування жителів за назвою населеного пункту.

6.3. Найменування жителів за професією.

II. Краєзнавча анкета про населений пункт.

1. Адреса: село сільської (селищної) ради, район, область.

2. Кількість мешканців.

3. Кількість будинків.

4. Давніші назви населеного пункту (коли і чому змінювалися?).

5. Географічна характеристика і координати.

6. Перша письмова згадка (посилання на джерело).

7. Легенди і перекази про походження назви.

8. Відомості про навчальні заклади, установи і підприємства, заклади культури, церкви, пам'ятки історії та культури.
9. Відомості про музейні заклади (час заснування, характеристика фондів та експозиції).
10. Відомості про відомих людей минулого.
11. Цікаві сучасні особи.
12. Окремі історичні події, важливі для села і мешканців.
13. Відомості про репресованих за часів окупаційних і тоталітарних режимів.
14. Відомості про жителів, що загинули під час Другої світової війни.
15. Які свята й обряди найбільш характерні?
16. Чи були поруч зниклі населені пункти (назви, історія, причини зникнення).
17. Які географічні об'єкти є навколо (річки, озера, гори, долини тощо)?
18. Які ремесла і промисли відомі у селі?
19. Чи згадується село в художній літературі й образотворчому мистецтві?
20. Інші відомості, документи, фотографії, ілюстрації, карти тощо.

Методика роботи з джерелами

Для роботи з краєзнавчими джерелами слід застосовувати різні методичні прийоми, які дають можливість класифікувати та відбирати їх для дослідження і вивчення певної теми і для досягнення мети і завдань, що стоять перед дослідником.

1. Необхідно встановити за прямими або непрямыми свідченнями:

- а) чи справжнє джерело;
- б) місце створення або появи;
- в) час створення або появи;
- г) авторство.

2. Визначити:

- а) закономірності появи джерела;
- б) особливості створення і появи джерела;
- в) встановити зв'язок з іншими джерелами;
- г) встановити, які факти, події та явища засвідчує.

ДОДАТОК 3

Література, навчальні посібники

1. Районування України

Верменич Я. В. Адміністративно-територіальний устрій України: еволюція, сучасний стан, проблеми реформування. У 2-х ч. – К., 2009.

Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. – К., 2003.

Глушко М. Історико-етнографічне районування України: сучасний стан і наукові перспективи // Народна творчість та етнологія. – 2018. – № 3. – С. 9–21.

Глушко М. Етнографічне районування України: стан, проблеми, завдання (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – ХХІ століть) // Вісник Львівського університету. Серія іст. 2009. – Вип. 44. – С.179–214.

Глушко М. Історико-етнографічне районування Галичини: сучасний стан // Карпати: людина, етнос, цивілізація. – 2009. – № 1. – С.8 – 18.

Глушко М. Середнє Полісся у системі етнографічного районування України: локалізація, межі (за матеріалами наукових досліджень другої половини ХХ – початку ХХІ століть) // Вісник Львівського університету. Серія історична. – 2008. – Вип. 43. – С.15–33.

Горбик В.О., Скрипник П.І. До питання про районування України // Український історичний журнал. – 1995. – № 1. – С.3 – 12.

Королько А. Межі Покуття в історико-картографічних та етнографічних дослідженнях 16 – початку 21 ст. // Науковий і культурно-просвітній краєзнавчий часопис «Галичина». – 2011. – Ч. 18-19. – С. 127 –138.

Макарчук С.А. Історико-етнографічні райони України: навч. посіб. – Львів, 2012.

Макарчук С.А. Етнографія України. Навч. посібник. – Львів, 2004.

Радович Р. Традиційне сільське житло на Опіллі другої половини ХІХ – початку ХХ століть // Записки Наукового товариства імені Шевченка. Т. ССХХХ. – С. 79–106.

Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України. – Тернопіль, 1996.

Українська етнологія: Навч. посібник / За ред. В. Борисенко. – К., 2007.

2. Праці про краї України

Бойківщина: Іст.-етногр. дослідження / За ред. Ю.Г.Гошка. – К.,1983.

- Бондаренко Г.* Історичне краєзнавство Волині. У 2-х кн. – Луцьк, 2003.
- Букавин І.* Історія Тернопілля: Наш край з найдавніших часів до наших днів. – Тернопіль, 2004.
- Водотика С.Г., Сінкевич Є.Г.* Історія Херсонщини. Навчальний посібник. – Херсон, 2003.
- Гальчак С.Д.* Краєзнавство Східного Поділля. – Вінниця, 2005.
- Гуцульщина: Іст.-етногр. дослідження / За ред. Ю.Г. Гошка. – К., 1987.
- Данилюк Д.Д.* Історія Закарпаття: навч. посібн. – Ужгород, 2013.
- Джерела історії Південної Бессарабії (з давніх часів до кінця ХІХ ст.). – Ізмаїл, 2013.
- Жванко Л.М.* Краєзнавство Слобожанщини: Навчальний посібник. – Х., 2011.
- Заставний Ф.Д.* Українські етнічні землі. – Львів, 1993.
- Західне Полісся: історія та культура. – Луцьк, 2012.
- Івченко А.С.* Вся Україна. Путівник. – К., 2006.
- Історія Волині: З найдавніших часів до наших днів. – Львів, 1988.
- Історія Львова. У трьох томах / Редколегія: Я. Ісаєвич, М. Литвин, Ф. Стеблій. – Львів: Центр Європи, 2007.
- Історія Слобідської України. – Х., 1993.
- Історія та культура Подніпров'я. – Дніпропетровськ, 1998.
- Київщинознавство: Посіб. для вчителя / За ред. І. Лікарчука. – К., 2001. – Вип. 1.
- Кірчев Р.Ф.* Етнографічне дослідження Бойківщини. – К., 1978.
- Клепантський П.Г. Начерки по истории Киевской земли: Литовский период. – Біла Церква, 2007.
- Кожолянюк Г.* Етнографія Буковини. – Чернівці, 1999. Т.1; 2001. Т.2; 2005. Т.3.
- Козак К., Фішер Е.* Краєзнавство Буковини. – Чернівці, 2006.
- Нариси з історії Північної Буковини. – К., 1980.
- Лаврів П.* Історія південно-східної України. – К., 1996.
- Лахижа М.І., Нестуля О.О.* Наш рідний край – Полтавщина: історія та сучасність. – Полтава, 2000.
- Лемківщина. Історико-етнографічне дослідження. – Львів, 1999. Т.1: Матеріальна культура; 2002. Т.2: Духовна культура.
- Непомнящий А.А.* Історичне кримознавство. – Сімферополь, 2003.
- Москаленко О.Ю., Конончук І.М.* Історичне краєзнавство [на прикладі Чернігівщини]: Навч. посіб. для іст.-юрид. ф-ту. – Ніжин, 2008.

- Поділля: Історико-етнографічне дослідження / Артюх Л.Ф., Балушок В.Г. та ін. – К., 1994.
- Подов В.І., Курило В.С. Історія Донбасу. – Луганськ, 2009.
- Прокопчук В. Краєзнавство на Поділлі: історія і сучасність. – К., 1995.
- Регіональний портрет України / За заг. ред. Юлії Тищенко. – К., 2003.
- Рибак І. Наш край в історії України. Навчальний посібник. – Кам'янець-Подільський, 2010.
- Сало І.В. Сумщина: від Київської Русі до сьогодення : Нариси. – Суми, 2003.
- Трубочанінов С., Винокур І. Історія Поділля та Південно-Східної Волині. – Кн.1. – Кам'янець-Подільський, 1993.
- Холмщина і Підляшшя: Іст.-етногр. дослідження. – К., 1997.
- Чабан А.Ю. Історія Середньої Наддніпрянщини. Навч. посіб. – Черкси, 2011.

3. Методологія та методика історичних, краєзнавчих та етнологічних досліджень

- Бондаренко Г.В., Кихтюк В.В. Історична топоніміка : навч. посіб. – Луцьк, 2012. – С.106 – 142.
- Біографічна традиція та наукова біографія в історії і сучасності України. – К.: БМТ, 1996.
- Верменич Я. В. Адміністративно-територіальний устрій України: еволюція, сучасний стан, проблеми реформування. У 2-х ч. – К., 2009.
- Верменич Я. Теоретико-методологічні проблеми історичної регіоналістики в Україні. – К., 2003.
- Гончаров О.П., Коваленко М.Б. Краєзнавство та політичні партії: перспективи взаємодії у дослідженні населених пунктів // Маловідомі імена, події, факти: Збірник статей. – Київ-Донецьк, 2001. – Вип.17. С. 140 – 144.
- Глушко М. Методика польового етнографічного дослідження. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 288 с.
- Гревс І. Місто як предмет краєзнавства (публікація С. Вакулишина) // Краєзнавство. – 2000. – № 1-2. – С.81– 82.
- Грінченко Г.Г. Усна історія: методичні рекомендації з організації дослідження: Для студ. і аспірантів. – Х., 2007. – 27 с.
- Зайцев Д. Методика краєзнавчої роботи // Краєзнавство. – 1928. – № 5. – С. 2 – 4.
- Залізняк Л. Методи історії від давнини до сучасності. – Львів, 1999.
- Історичне джерелознавство: Підручник / Я. Калакура та ін. – К., 2002.
- Краєзнавча діяльність бібліотек. Методичний посібник. – К., 2002.
- Куделко С.М. Методи історичного дослідження в краєзнавстві // Історія України. Маловідомі імена, події, факти. – К., 1999. – Вип.8. – С. 335 – 337.
- Легун Ю.В. Селянська генеалогія. – Вінниця, 2006.
- Маньковська Р. Краєзнавчі музеї в Україні: історія і сучасність // Краєзнавство. – 2000. – №1 – 2. – С.153 –159.

Основи краєзнавства: підруч. для студ. закладів вищ. освіти / НАН України, Національна спілка краєзнавців України; за ред. О. П. Реєнта; вид. 2-ге, доп. – Київ, 2021. – 376 с.

Паньків М.І. Організація польових досліджень з етнографії: Посібн. – Івано-Франківськ, 2005. – 123 с.: іл.

Родовід: науково-метод. посіб. / упоряд. В.В. Томазов. – К., 2000.

Русаков М.Г. Методика краєзнавчого дослідження населеного пункту та його околиць. Ч.1 – 2. – К., 1958 – 1959.

Томазов В.В. Генеалогія козацько-старшинських родів: історіографія та джерела. – К., 2006.

4. Дослідження та охорона пам'яток

Актуальні питання виявлення і дослідження пам'яток історії та культури (на матеріалах зводу пам'яток історії та культури України). – К., 1999. У2-х част.

Вечерський В. Національна програма: облік пам'яток та історичних міст як перший етап розробки // Археометрія та охорона історико-культурної спадщини. – К., 2000. – Вип.4. – С.102 – 107.

Визначні пам'ятки Києва: [Текст]: енцикл. довід. / Г.Ю. Івакін, М.Б. Кальницький, Ю.В.Павленко, О.Ю. Храмов. – К.: Фенікс, 2005. – 494 с.

Геврик Т. Втрачені архітектурні пам'ятки Києва. – К., 1991.

Державний реєстр національного культурного надбання (пам'ятки містобудування і архітектури України) // Краєзнавство. – 1999. – № 2-3. – С.7 – 174.

Горбик В., Денисенко Г. Охорона та збереження пам'яток історії та культури в Україні: історичний аспект // Історичний журнал. – 2004. – № 5; № 10 – 11; № 12.

Дегтярьов М., Реутов А. Михайлівський Золотоверхий монастир. – К.: Техніка – 1997. – 160 с.

Дегтярьов М., Корнєєва В. Андріївська церква. – К.: Техніка. – 1999.

Жадько В.О. Некрополь на Байковій горі : Літературно-публіцистичне видання. – К.: Фенікс, 2008. – 312 с. : іл.

Денисенко Г. Підготовка зводу пам'яток історії та культури України: наукові напрацювання та перспективи // Краєзнавство. – 2012. – № 3. – С. 118 – 125.

Заремба С.З. Українське пам'яткознавство: історія, теорія, сучасність. – К., 1995.

Звід пам'яток історії та культури України. Київ: Енцикл. вид. Кн.1. Ч.1. А – Л. – К., 1999. – 608 с: іл.

Звід пам'яток історії та культури України: Київ: Енциклопедичне видання. Кн.1, ч. 2.: М – С. – К., 2004. – С. 585 – 1216: іл.

Звід пам'яток історії та культури України: Київ: Енциклопедичне видання. Кн.1, ч. 2.: С – Я. – К., 2011. – С. 1217 – 2197: іл.

Золоті ворота в Києві: [Текст] / Пер. з рос. С.О. Висоцького. – К.: Техніка, 2000.– 160 с.– (Нац. святині України).

Ієвлева В.П. Пам'ятки індустріального розвитку м. Києва кінця XIX – першої третини XX ст. – К.: Прес – КП, 2008. – 248 с.

Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження. – К., 1998.

- Історико-культурні заповідники: [наук. моногр.] / М-во культури України, Держ. служба з питань нац. культур. спадщини, НДІ пам'яткоохорон. дослідж.; ред. В. В. Вечерський. – К., 2011.
- Історико-культурні заповідники України. Довідкове видання / Автори-упорядники: Зливкова О.О., Градун Е.Ю., Звіряка А.І., Єрзіна І.В. – К., 2007.
- Історико-містобудівні дослідження Києва За ред. Вечерського В.В.; Відп. за вип. Сердюк О.М. – К., 2011.
- Київські святині (збірник нарисів про київські храми). – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 1999.
- Киркевич В.Г.* Володимирський собор у Києві. – К.: Техніка, 2004. – 204 с.
- Кілессо С.К.* Київ архітектурний / С. К. Кілессо; Київ НДІТІ = Architectural Face of Kiev / Killesso S.K. ; KievNITI: [Фотоальб.]. – К.: Будівельник, 1987. – 159 с.: фото.
- Кілессо Т. С.* Видубицький монастир. – К.: Техніка. – 1999. – 127 с.
- Кілессо Т. С.* Кирилівський монастир. – К.: Техніка. – 1999. – 136 с.
- Король В.Ю., Юренко С.П.* Пам'ятки історії та археології України: Навч.-метод. посібн. – К., 2004.
- Кот С. І.* Про стан збереження культурної спадщини України (Інформаційно-аналітичні матеріали до парламентських слухань «Стан, проблеми та перспективи охорони культурної спадщини в Україні» 18 квітня 2018 р.). – К.: Інститут історії України НАН України. – 43 с.
- Культурна спадщина Києва: дослідження та охорона історичного середовища / Ред. кол.: Л.К. Афанасьєва, Р.І. Кухаренко, Д.В. Маликов та ін. – К.: Вид-во «АртЕк», 2003. – 136 с.
- Пам'ятки історії та культури України: Каталог-довідник. Зошит 2: Каталог-довідник пам'яток історії та культури України: м. Київ / Горбик В.О. (кер. автор. колект.). – К., 2010. – 277 с.
- Пам'ятки Києва. Путівник. – К. 1998.
- Пам'яткознавчі студії в Україні: теорія і практика. – К., 2007. – 336 с.
- Проблеми збереження історико-культурної спадщини Києва / Відп. редактор Горбик В.О. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2009. – 258 с.
- Рудий Г.* Пам'яткоохоронна політика в Україні: витоки та засади формування // Краєзнавство. – 2000. – №1–2. – С.125–129.
- Северінов В.Ф., Вечерський В.В.* Історико-культурні заповідники України (Етапи розвитку заповідної справи) // Туристичні ресурси України. – К., 1996. – С.82 – 87.
- Третьак К.О.* Київ: Путівник по зруйнованому місту.– 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2001. – 200 с.
- Третьак К.О.* Втрачені споруди та пам'ятники Києва: Довідник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2004. – 248 с.
- Церква Богородиці Десятинна в Києві. До 1000-ліття освячення / Колектив авторів. – К.: «АртЕк», 1996. – 224 с., іл.

5. Екскурсознавство

Бабарицька В.К., Короткова А.Я., Малиновська О.Ю. Екскурсознавство та музеєзнавство: навчальний посібник. 2-ге вид. – Київ, 2012.

- Вулицями Києва: Матеріали для проведення оглядової екскурсії по місту (Матеріали підготували: доц. О.П. Гончаров, доц. Ю.О. Калінцев, Н.Г. Клименко, Т.О. Міхновська, М.Б. Парахіна, О.Ю. Таран, Ю.М. Трухан, О.А. Сміхульська). – К., 1998. – 46 с.
- Галасюк С.С., Нездоймінов С.Г.* Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності: навчальний посібник. – Київ, 2013.
- Король О.Д.* Організація екскурсійних послуг у туризмі: Навчально-методичний посібник. – Чернівці, 2016.
- Любіцева О.О.* Методика розробки турів: навчальний посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 2008.
- Мальська М.П., Бордун О.Ю.* Планування туристичної діяльності: підручник. – К., 2010.
- Покоłodна М.М.* Організація екскурсійної діяльності : підручник. – Харків, 2017.
- Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю.* Історія туризму: Навчальний посібник. – 2-е вид., переробл. та допов. – Київ, 2008.
- Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дьорова Т.А., Олексійко М.М.* Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навчальний посібник. – Київ, 2004.
- Філоненко І.М.* Екскурсознавство і музеєзнавство:Тексти лекцій для студ. геогр.-турист. спец. вищих навч. закладів. – Ніжин, 2010.
- Чагайда І.М., Грибакова С.В.* Екскурсознавство. Навчальний посібник. – К., 2004.
- Чорненька Н.В.* Організація туристичної діяльності: навч. посіб. – К., 2006.

6. Історія Києва

- Анісімов О. Л.* Куренівський Апокаліпсис. Київська трагедія 13 березня 1961 року у фотографіях, документах, спогадах... – К.: Факт, 2000. – 90 с.
- Alma Mater.* Університет Св. Володимира напередодні та в добу Української революції 1917 – 1920. Матеріали, документи, спогади: У 3 кн. (Упоряд: В.А. Короткий, В.І. Ульяновський). – К.: Прайм, 2000-2001. Кн.1: Університет Св. Володимира між двома революціями. – К.: Прайм, 2000. – 697 с.; Кн. 2: Університет Св. Володимира за доби Української Центральної Ради та Гетьманату Павла Скоропадського. – К.: Прайм, 2001. – 697 с.
- Берлінський М.Ф.* Історія міста Києва. – К., 1991. – 320 с.
- Білоус Н.* Київ наприкінці XV – у першій половині XVII століття. Міська влада і самоврядування. – К., 2008. – 360 с.
- Вакулишин С.* Околиці Києва: Докум.-публіцист. збірка. – К: Географіка, 2009. – 152 с.; мапи.
- Вакулишин С.* Святошинський район столиці: посібник з місцевої історії. – К., 2004. – 95 с.
- Вижгородський шлях.* Збірка краєзнавчих статей. – К., 2008.
- Від війта – до мера / О.М.Друг, В.В.Ковалинський, О.М.Мельник.* – К.: ДОН-97, 2004. – 64 с.
- Володимирська.* Культурологічний путівник. – К.: Амадей, 1999. – 352 с.
- Воронцова О.А.* Київські печери: [Текст]: путівник. – К.: Амадей, 2005.– 192 с.
- Вулиці Києва.* Довідник. – К.1995.
- Галайба В.* Хроніка старого Києва: [Текст]. – К.: Б-ка українця, 2003. – 175 с.
- Голубев С.Т.* Спорные вопросы о древнейшей топографии Киева. – К., 1910 с.
- Грабар С., Киркевич В.* Християнські святині Києва: Туристично-релігійний нарис-путівник. – К., 2001. – На укр., рос., англ. мовах.
- Друг О.* Вулицями старого Києва. – Львів, 2013 (Серія «Історичні місця України).

- Закревский Н.В.* Описание Киева. – М., 1868. – Т.1. – 450 с.; Т.2. – С.456 – 951.
- Захарченко М.М.* Киев теперь и прежде. – К., 1888. – 304 с.
- З іменем Святого Володимира. Київський університет у документах, матеріалах та спогадах сучасників / Упорядники: Ульяновський В.І., Короткий В.А. – К., 1994. – Кн.1 – 2.
- Ивакин Г. Ю.* Киев в XIII – XV веках. – К.: Наук. думка, 1982. – 104 с.
- Ивакин Г.Ю.* Історичний розвиток Києва у XIII – середині XVI ст. (історико-топографічні нариси). – К.: Вид. Ін-ту археології НАНУ, 1996. – 272 с.
- Иванцов І.О.* Стародавній Київ: [Текст]. – К.: Фенікс, 2003. – 367 с.
- Історичний факультет Київського національного університету імені Тараса Шевченка: минуле й сьогодення / Під ред. проф. Г.Д. Казьмирчука. – К., 2004. – 356 с.
- Історія Києва від княжої доби до сучасності. Збірник документів і матеріалів. /За ред. В.Ф. Колесника, А.П. Коцура, Н.В. Терес. – К. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 1099 с.
- Історія міста Києва з найдавніших часів до 2000 року: науково-допоміжний бібліографічний показник у виданнях від XVII ст. до 2000 р.: У 3-х томах, 14 книгах. (М.І. Сенченко, В.А. Смолій (співголова редколегії). – К.: Книжкова палата ім. Івана Федорова, Інститут історії України НАН України, 2006. – Т.1, кн. 1. – 396 с.
- Київ: Енциклопедичний довідник / За ред. А.В. Кудрицького. – К.: Голов. ред УРЕ, 1981. – 736 с.
- Київ: Короткий топонімічний довідник / Пономаренко Л.А., О.О. Різник. – К.: ПАВЛІМ, 2003. – 124 с.
- Київ: Туристичний путівник / Автори тексту М. Кальницький, В. Киркевич, М. Грицик. – Київ-Львів: «Центр Європи», 2001. – 702 с.: іл. – На укр., англ. мовах.
- Малаков Д.* Оті два роки...у Києві при німцях: [Текст]. – К.: Амадей, 2002. – 317 с.
- Мовчан І.І.* Давньокіївська околиця. – К., 1993. – 176 с.
- Назви вулиць Києва в конфлікті ідеологій: Навчально-методичний довідник / Автори: Коцур В.П., Іваницька Л.В., Казьмирчук М.Г., Могильний Л.П., Терес Н.В., Пшеничний Т.Ю. – К., 2009. – 48 с.
- Патриляк І.К., Боровик М.А., Ляпіна О.В.* Нариси з історії Київського університету. Навчальний посібник. – К., 2009. – 140 с.
- Петров С.С.* Київ. Погляд крізь століття. – К.: «ВПК «Експрес-Поліграф», 2010. – 391 с.
- Православні святині Києва / Н.М. Нікітенко, Л.Г. Івакіна, В.Г. Киркевич та ін.; За ред. Н.М. Нікітенко. – К.: Техніка, 2011. – 352 с.: іл. – Бібліогр.: с. 345 – 349.
- Позняк П., П'ятериков С.* Київ. Погляд через століття. – К.: Мистецтво, 1987.
- Про землю і про людей святошинських. Колективне дослідження / Керівник проекту В. Мазепа. – К., 2008. – 484 с., іл.
- Рибаков М.* Невідомі та маловідомі сторінки історії Києва. – К.: Кий, 1997.
- Сердюк О.М.* Київське житло другої половини XIX – початку XX століття: науково-довідкове видання Видавництво «Центр Європи», Львів 2010. – 608 с, 1680 іл.
- Силин О.О.* Фортеці Києва VI – XIX століть: [Текст] / О.О. Силин. – К.: МП Леся, 2003. – 144 с.
- Стефанович Д. Л.* Шулявка та Жовтневий район в історії Києва. – К.: Кий, 2001. – 216 с.
- Третяк К.* Мінливе обличчя міста, або доля київських фасадів. – К., 2018.

Третьяков А.П. Старий Хрещатик і його домовласники. – К., 2019.
Хрещатик. Культурологічний путівник. – К.: Амадей, 1997. – 160 с.

ДОДАТОК 4

Зразки оформлення звітної документації з краєзнавчої практики.

1. Титульна сторінка звіту

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

ЗВІТ

про проходження краєзнавчої практики

здобувачем освіти 4 курсу ОР «Бакалавр» історичного факультету (денна форма, спеціальність 032 – Історія та археологія, ОП «Краєзнавство, екскурсознавство та історико-культурний туризм») (або ОП «Історія України та культурна антропологія»)

Прізвище Ім'я По батькові (студента-практиканта)

за період з 05 лютого по 25 лютого 2024 року

Керівник практики – к.і.н., доц. Гончаров О.П. (або інший керівник,
до якого прикріплений студент згідно з наказом про проведення практики)

Київ -2024

2. Зразок оформлення звіту

Краєзнавча практика проходила (назвати установу-базу практики, якщо студент проходив практику в установі) або у дистанційному режимі (з використанням засобів синхронної та асинхронної комунікації) при кафедрі етнології та краєзнавства Київського національного університету імені Тараса Шевченка з 05 лютого по 25 лютого 2024 року.

Проходячи краєзнавчу практику я:

1. Прослухав онлайн-лекції (заняття), проведені представниками баз практики (вказати дату, тему, прізвище лектора тощо).
2. Перебуваючи на практиці в установі (назва установи), я ознайомився з внутрішнім розпорядком роботи бази практики, організаційною структурою, планами роботи, взяв участь у масових заходах, які проводилися установою тощо (тобто, тим студентам, котрі проходили практику в конкретній установі, вказати конкретні види робіт, виконані студентом на базі практики, дату виконання).
3. Ознайомився з методикою краєзнавчого дослідження (методичні матеріалами, надіслані керівником практики; аналіз відповідної літератури тощо).
4. Обрав тему краєзнавчого дослідження (вказати тему).
5. Вивчив джерела та літературу, які стосується практичної роботи (теми дослідження).
6. Підготував практичну роботу на тему (вказати тему краєзнавчого дослідження) або розробив краєзнавчу екскурсію на тему (вказати назву).
7. Підготував звітну документацію.

[Вказати й інші види робіт, якщо вони були виконані в період практики. Це лише приблизна структура звіту. Звіт має бути виконаний творчо, якомога повніше відображати роботу студента під час проходження практики].

Дата

3. Титульна сторінка практичної роботи

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Історичний факультет
Кафедра етнології та краєзнавства

Практична робота

на тему:

«вказується тема дослідження»

виконана під час проходження краєзнавчої практики
(05 лютого - 25 лютого 2024 р.)

студентом 4 курсу ОР «Бакалавр» історичного факультету (денна форма здобуття освіти, спеціальність 032 – Історія та археологія, ОП «Краєзнавство, еккурсознавство та історико-культурний туризм») (або ОП «Історія України та культурна антропологія»).

Прізвище Ім'я По батькові (студента-практиканта)

Керівник практики – к.і.н., доц. Гончаров О.П. (або
інший керівник згідно з наказом про проходження практики)

Київ - 2024